

ВІСНИК

Академії праці і соціальних відносин

Федерації профспілок України

Засновано у 2011 р.

Науковий збірник

Серія: Право та державне управління

**4(8)
2012**

ВІСНИК

Академії праці і соціальних відносин
Федерації профспілок України

Засновано у 2011 р.

Науковий збірник

Серія: Право та державне управління

Засновник та видавець Академія праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 17838-6688Р від 18 березня 2011 р.

Збірник затверджений ВАК України як фаховий із спеціальностей: **юридичні науки** (Постанова Президії ВАК України від 01.07.2010 р. № 1-05/5); **державне управління** (Постанова Президії ВАК України від 26.01.2011 р. № 1-05/1).

Виходить періодичністю чотири рази на рік

Передрукування матеріалів, опублікованих у збірнику, дозволяється лише за згодою авторів та видавця. У випадку передрукування цих матеріалів посилання на науковий збірник «Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. Серія: Право та державне управління» обов'язкові.

Рекомендовано до друку Вченою радою АПСВ ФПУ. Протокол № 3 від 8 листопада 2012 р.

Підписано до друку 10.12.2012 р.
Формат – 70х108/16. Друк офсетний.
Папір офсетний №1. Ум.-друк. арк. – 14,52

Тираж – 100 прим.
Ціна договірна.

Видавництво «Академія праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України»
Свідоцтво ДК № 3169 від 16.04.2008 р.
Велика Окружна дорога, 3 Київ-187,
МСП, 03680, Україна,
тел./факс (044) 526-15-45;
e-mail: edit@socosvita.kiev.ua

Надруковано: ТОВ «Видавництво «Сталь»,
Свідоцтво ДК № 1212 від 28.01.2003 р.
вул. Віталія Шимановського 2/1
м. Київ, 02660, Україна,
тел./факс 516-45-02
Замовлення № 0008

*«Ius est ars boni et aequi»
(Право — искусство добрых и
справедливых поступков).*

Цельс Публий Ювентий, «Дигесты»

Редакційна колегія:

Шамрай В.О., доктор наук з державного управління,
кандидат юридичних наук, професор,
голова редколегії

Ковальчук А.Т., доктор юридичних наук, професор,
заступник голови

Мельник О.М., кандидат наук з державного управління,
доцент, відповідальний секретар

Бесчасний В.М., доктор наук з державного управління,
професор

Беляков К.І., доктор юридичних наук, старший
науковий співробітник

Голянтич М.К., доктор юридичних наук, професор
Глушков В.О., доктор юридичних наук, професор
Долгий О.А., доктор наук з державного управління,
професор

Драган І.О., доктор наук з державного управління, доцент
Кузніченко С.О., доктор юридичних наук, професор
Копиленко О.Л., доктор юридичних наук, професор
Майданник О.О., доктор юридичних наук, професор
Монаєнко А.О., доктор юридичних наук, доцент
Мунтян В.Л., доктор юридичних наук, професор
Олуйко В.М., доктор наук з державного управління,
професор

Остапенко О.І., доктор юридичних наук, професор
Петков С.В., доктор юридичних наук, професор
Пашко Л.А., доктор наук з державного управління,
професор

Плеханов Д.О., доктор наук з державного управління,
доцент

Радиш Я.Ф., доктор наук з державного управління,
професор

Сіціньський А.С., доктор наук з державного управління,
професор

Хуторян Н.М., доктор юридичних наук, професор
Шевченко О.О., доктор юридичних наук, професор
Щербина В.С., доктор юридичних наук, професор

Редакція може не поділяти позиції й точки зору авторів, а також публікувати окремі матеріали у порядку обговорення

Начальник редакційно-видавничого відділу Іоніна О.В.
Наукове редагування Трубенко В.С.
Переклад Бондар С.І., Тетерук С.П.
Макетування та верстка Іоніна О.В.
Комп'ютерний набір Карпенко В.В.

© Академія праці і соціальних відносин
Федерації профспілок України

У номері

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

- Бобрижна Г.В.*
Удосконалення інституціональної моделі
митного регулювання в Україні на засадах
впровадження міжнародних стандартів 5

- Борисенко О.П.*
Напрями інституційних перетворень у держав-
ному регулюванні зовнішньоекономічної
діяльності України 12

- Коротушак А.І., Перепелюк В.Г.*
Політико-правові аспекти становлення в Україні
інституту доступу до публічної інформації 19

- Селезень П.О., Долгий О.О.*
Правовий механізм державного регулювання
діяльності із запобігання неналежному викорис-
тання міжнародних податкових договорів 24

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень

- Жовтобрюх М.М.*
Християнсько-етичні витоки ідей культурної та
моральної революціонізації держави в
неомарксизмі 31

- Кудін С.В.*
Порівняльно-історичні дослідження слов'янсь-
кого права: досвід І.М. Собєстіанського 38

- Настюк А.А.*
Обов'язки князівської влади та юридична
відповідальність за їх невиконання 42

Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право

- Самофал М.М.*
Пасивне зобов'язання в контексті договору про
надання медичних послуг 47

Трудове право; право соціального забезпечення

- Обривкна О.М.*
Пенсійна реформа в Україні: за і проти 50

- Щотова Ю.М.*
Правова характеристика принципів організації і
функціонування професійних спілок 54

Земельне право; аграрне право; еколо- гічне право; природоресурсне право

- Нестеренко Н.М.*
Система органів державної влади в сфері
реалізації екологічної функції держави:
теоретичний аспект 61

- Пиць В.М.*
Категорія «правопорядок» в екологічній сфері 65

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

- Артемченко О.В., Улютіна О.А.*
Адміністративна відповідальність за порушення у
сфері охорони навколишнього природного
середовища 69

- Бондаренко С.В.*
Механізм адміністративно-правового регулю-
вання діяльності організацій колективного
управління в Україні 73

- Власов А.О.*
Адміністративні послуги і дискреційні
повноваження 78

Волощук А.М.

- Актуальні проблеми реформування органів
внутрішніх справ: теорія і практика 84

Демський Е.Ф., Шамрай В.О.

- Перегляд постанови по справі про адміні-
стративне правопорушення у разі встановлення
міжнародною судовою установою порушення
Україною міжнародних зобов'язань 89

Паламарчук І.В.

- Інвестиційна політика в Україні: визначення та
сучасні тенденції формування 94

Серьогіна Н.О.

- Сутність корупції як правової категорії: історичні
витоки та тлумачення поняття 98

Сорокіна І.С.

- Адміністративні послуги, що надаються район-
ними у м. Києві державними адміністраціями 104

Сніжак М.В.

- Сучасний стан та перспективи реформу-
вання системи охорони здоров'я в Україні:
адміністративно-правовий аспект 109

Степанов І.В.

- Деякі аспекти апеляційного оскарження судових
рішень адміністративних судів у справах
щодо притягнення до адміністративної
відповідальності 114

Тандиш О.В.

- Конфіскація як спеціальний захист прав
інтелектуальної власності 118

Трояновська Т.М.

- Про сутність відносин у сфері виконання
податкового обов'язку та способи його
виконання 123

Чистоклетов Л.Г.

- Генезис розвитку теорій, моделей і концепцій
адміністративно-правового забезпечення без-
пеки діяльності суб'єктів господарювання 127

Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право

Черковська Т.М.

- Кара як мета покарання 135

Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Тітов М.М.

- Особливості кваліфікації окремих злочинів у
сфері службової діяльності та професійної
діяльності, пов'язаної з наданням публічних
послуг 140

Філоненко Г.Г.

- Поняття, структура та місце методики розслі-
дування ухилення від сплати податку на при-
буток в системі криміналістичних методик ... 147

Судоустрій; прокуратура та адвокатура

Гудз Б.Д.

- Поняття судового контролю: окремі
проблеми визначення 152

Шамрай О.В., Мельник О.М.

- Порівняльний аналіз практики інших держав
щодо організації проведення спеціальних
перевірок кандидатів на посаду судді 157

АВТОРИ НОМЕРА 163

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ 165

Contents

STATE GOVERNING (ADMINISTRATION)

- Bobryzhnaya A.V.*
Improving institutional model of customs regulations in Ukraine on principles of international standards 5
- Borysenko O.P.*
Directions of institutional changes in the state regulation of foreign economic activity of Ukraine 12
- Korotushak A.I., Perepeliuk V.G.*
Political and legal aspects of establishing the institute of public information access in Ukraine... 19
- Selezen' P.A., Dolgyy A.A.*
Legal mechanism of state regulation activity in the context of improper use of international tax treaties 24

LEGAL SCIENCES

Theory and practice of the state and law; history of political and legal studying

- Zhovtobriukh M.M.*
Christian ethical sources of the ideas of cultural and moral revolutionization of the state in neomarksyzm 31
- Kudin S.V.*
Comparative-historical research of the Slavonic law: I.M.Sobestianskiy's experience 38
- Nastiuk A.A.*
Prince's duties and legal responsibility for their breaching 42

Civil law and civil process; family law; international private law

- Samofal M.M.*
Passive obligation in the context of providing medical services 47

Labour law; law of social providing (insurance)

- Obryvkina O.N.*
Pension reform in Ukraine: advantages and disadvantages 50
- Schotova J.N.*
Legal principles of organization and functioning of trade unions 54

Land law; agrarian law; environmental law; law of the nature and resources

- Nesterenko N.*
The system of the state power bodies in the sphere of realization of the state ecological function: theoretical aspect 61
- Pyts' V.M.*
Category «law and order» in the ecological sphere 65

Administrative law and process; financial law; information law

- Artemenko E.V., Uliutina E.A.*
Administrative responsibility for breaching the law in the sphere of environmental protection 69
- Bondarenko S.V.*
The mechanism of administrative and legal regulation of the activity of organizations of collective management in Ukraine 73
- Vlasov A.A.*
Administrative services and discretionary plenary powers 78

- Voloschuk A.M.*
Modern problems of the internal affairs bodies reforming: theory and practice 84

- Demsky E.F., Shamray V.A.*
The review on an administrative offense in case of a breach of an international obligations proved by an international judicial institution of Ukraine 89

- Palamarchuk I.V.*
Investment policy in Ukraine: the definition and current forming trends 94

- Seryobina N.O.*
The essence of corruption as a legal category: historical origins and interpretation of the concept 98

- Sorokina I.S.*
Administrative services provided by the district state administration in Kiev 104

- Spivak M.V.*
Current status and prospects of health system reform in Ukraine: the legal and administrative aspects 109

- Stepanov I.V.*
Some aspects of appellate review of administrative courts judgments in matters concerning administrative liability 114

- Tandyr A.V.*
Confiscation as a special protection of intellectual property rights 118

- Troyanovska T.M.*
On the essence of relations in the sphere of implementation of tax obligations and methods of its accomplishment 123

- Chistokletov L.G.*
Genesis of theories, models and concepts of administrative and legal security of the business entities 127

Criminal law and criminology; criminal and administrative law

- Cherkovska T.M.*
Penalty as a purpose of punishment 135

Criminal process and criminology; forensic examination; operative-investigative activity

- Titov M.M.*
Special features of certain crimes in the area of service activity and professional activity associated with the provision of public services 140

- Filonenko G.G.*
Definition, structure and place of investigation methods of corporate income tax evasion in the system of forensic investigation techniques 147

Jurisdiction; procuracy and advocacy

- Hudz B.D.*
The concept of judicial review: some problems of definition. The term «Judicial control» is identified in the article 152

- Shamray O.A., Melnyk O.M.*
Comparative analysis of the practice of other states concerning the special checks of candidates for judicial office 157

Трудове право; право соціального забезпечення

УДК 364.35:005.591.4](477)

Обривкіна О.М.,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Національного університету ДПС України

Пенсійна реформа в Україні: за і проти

У статті аналізується сучасний стан пенсійного забезпечення в Україні, досліджуються основні нововведення пенсійної реформи, обґрунтовуються їх переваги та недоліки для суспільства.

Ключові слова: пенсійне забезпечення, пенсійна реформа, підвищення пенсійного віку, рівень безробіття, середній вік.

З початку 80-х років XX ст. проблеми реформування пенсійної системи постали практично перед усіма державами світу. Першою здійснила пенсійну реформу латиноамериканська країна Чилі у 1981 р. Протягом 90-х років пенсійні реформи відбулись у більшості провідних країн (у Німеччині та Італії – у 1992 р., у Франції – в 1993 р., у США – в 1995 р. та ін.).

У сучасному світі реформування пенсійної системи усе ще залишається одним з пріоритетних напрямів соціально-економічної політики і соціальної безпеки.

Проблеми державного регулювання системи пенсійного страхування широко розглянуті у науковій літературі. Українськими вченими теоретичні питання із зазначеного аспекту дискутувалися раніше і дискутуються наразі теоретиками і практиками, серед яких В. Воротін, П. Гаман, Л. Головка, Л. Дідівська, М. Корецький, В. Мартиненко, О. Мордвінов, С. Тігіпко та ін. Істотний внесок у вирішення проблем державного регулювання соціального і пенсійного страхування зробили такі відомі українські та зарубіжні вчені як С. Біла, Г. Волощук, В. Грушко, В. Закраєвський, В. Івашкевич, Л. Качан, В. Колбун, Е. Лібанова, В. Логвіновський, В. Максимчук О., Мачульська, Б. Надточій, С. Погорелова, О. Примостка, М. Соколик, П. Шевчук, С. Юрій, Б. Юровський та ін. Питання розвитку пенсійної реформи широко висвітлені у працях В. Дорогана, Г. Ковальської, О. Косенко, С. Печери, Л. Ричика, Р. Сіржука, А. Сорокіна, Д. Табачника, Ю. Шклярівської та ін.

Кожна країна має свою пенсійну систему, в якій у той чи інший спосіб переплітаються різні схеми, але практично в усіх країнах є два основних елементи – обов'язкове й додаткове пенсійне забезпечення. Система пенсійного забезпечення будь-якої країни функціонує як елемент страхування від бідності, яка може виникати після завершення трудової діяльності та інших ризиків, таких як інвалідність, виробнича травма, смерть годувальника тощо.

В Україні одним із пріоритетних напрямів економічних реформ також є реформа пенсійної системи. Історично у нас склалася однорівнева схема пенсійного страхування, яка базується на солідарності поколінь і має суттєві недоліки, основними з яких є:

- демографічні (депопуляція та старіння населення, зниження народжуваності);
- економічні (безробіття, погіршення пропорції між працюючими та пенсіонерами, зростання навантаження на зайнятих у процесі виробництва, бюджетний дефіцит);
- соціальні (бідність, несправедливість, «бідний» споживчий кошик).

Сьогодні українські пенсіонери знаходяться на межі бідності, сфера потребує негайного реформування. Але прийняті з 2011 р. закони України «Про пенсійне забезпечення» та «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформи пенсійної системи» не вирішують нинішніх проблем в галузі та містять чимало суперечливих положень. Тому існує необхідність глибокого наукового осмислення впливу різноманітних факторів на процеси державного регулювання у сфері пенсійного страхування.

Метою цієї статті є аналіз сучасного стану пенсійного забезпечення в Україні та вплив пенсійної реформи на соціально-економічну ситуацію в країні й на процес ефективного використання трудового потенціалу населення літнього та пенсійного віку.

Актуальність статті полягає у дослідженні основних положень Пенсійної реформи, переваг та недоліків її подальшого застосування на практиці.

Одним з найефективніших різновидів пенсійної системи є солідарно-накопичувальна модель, що притаманна європейським країнам, зокрема, Польщі, Росії, Швейцарії, Ірландії, частково Італії та Іспанії. Саме ця модель взята нашою державою за базову для створення власної трирівневої пенсійної системи: державна пенсія (накопичувальна), обов'язкове страхування й накопичувальна (корпоративна або особиста) [4].

При цьому слід зазначити, що за солідарної системи пенсії виплачуються за рахунок податкових надходжень зайнятих громадян і відповідно до реформи вона передбачає [6]:

- запровадження нової формули нарахування пенсій, що вимагає розширення періоду врахування заробітку при визначенні розмірів пенсій, зарахування до страхового стажу періодів, за які сплачено страхові внески та ставить майбутній розмір пенсії у залежність від величини заробітку, з якого сплачувались пенсійні внески, та страхового стажу, протягом якого вони надходили;
- економічне стимулювання громадян до виходу на пенсію у більш пізньому віці без законодавчого підвищення нинішнього пенсійного віку;
- фінансування з Державного бюджету дефіциту коштів у разі його виникнення;
- поступове запровадження системи управління Пенсійним фондом на основі паритетного представництва сторін соціального партнерства (представників держави, роботодавців та працівників).

Однак, недоліком солідарної системи є те, що за умов старіння населення змінюється співвідношення працездатних і пенсіонерів. Сумарних відрахувань стає недостатньо для збереження рівня пенсій, їх розмір знижується за рахунок «запізнілої» індексації, а коефіцієнт заміщення (відношення розміру пенсії до розміру заробітної плати) знижується. Також можливий ризик «політичного популізму», коли призначення та/або збільшення пенсій здійснюється без визначення джерел їх довгострокового фінансування.

Накопичувальна ж система має на меті запровадження в Україні системи загально-обов'язкового накопичувального пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді і їх обліку на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках громадян, які сплачуватимуть такі внески на власну користь. Це, у свою чергу, дозволить [6]:

- збільшити загальний обсяг пенсійних виплат завдяки отриманню інвестиційного доходу;
- посилити залежність розміру пенсії від трудового вкладу особи, а отже, посилити зацікавленість громадян та їх роботодавців у сплаті пенсійних внесків;
- зменшити «податковий тиск» на фонд оплати праці роботодавців, перерахувавши частину обов'язкових пенсійних внесків до Накопичувального фонду, що здійснюватиметься із заробітку працівника;
- успадковувати кошти, нараховані на персональному пенсійному накопичувальному рахунку, родичам застрахованої особи.

Однак, Накопичувальний фонд буде запроваджений тільки у разі одночасного підвищення заробітної плати застрахованій особі та лише після виконання відповідних умов, зокрема, при забезпеченні виплати пенсій у солідарній системі в розмірі, що забезпечує життєвий рівень не нижче прожиткового мінімуму, встановленого законом. Крім того,

держава повинна створити умови для функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і гарантувати дотримання законодавства, щоб захистити майнові й інші права і законні інтереси громадян щодо їх пенсійних виплат та пенсійних активів, які містяться на накопичувальних пенсійних рахунках. У тому числі мають бути створені умови для функціонування страхових організацій і передбачені гарантії дотримання ними законодавства з метою захисту майнових та інших прав і законних інтересів осіб, які отримують довічні пенсії відповідно до закону (ст. 113 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»).

Ще одним «підводним каменем» цієї системи є циклічний характер економіки. За умов кризи накопичення можуть знецінюватися за рахунок переоцінки ринкової вартості цінних паперів. Учасники накопичувальної пенсійної системи беззахисні перед «ринковим ризиком» та інфляцією.

На нашу думку, ефективним шляхом розв'язання цієї проблеми є запровадження модернізованої солідарної системи у переході на так звану систему з умовно визначеним рахунком.

При такій системі кожна людина має свій персональний рахунок, на який нараховуються всі надходження. При виході на пенсію сума накопичень ділиться на розрахункову прогнозовану кількість років життя після досягнення пенсійного віку (наприклад, якщо людина накопичила 360 тис. грн., а при виході на пенсію середній період життя становить 15 років, то вийде 2 тис. грн. щомісячної пенсії).

Отже, в результаті реалізації запропонованої вище схеми отримуємо просту і зрозумілу солідарну систему, де кожний платник може сам здійснити розрахунок своєї майбутньої пенсії. Після такої модернізації солідарної системи з'явиться зацікавленість у її відкритості і законності, повноті сплати пенсійних відрахувань. Кошти з такого умовно визначеного рахунку не успадковуються і не виплачуються одноразово (тільки щомісячні виплати). У разі смерті пенсіонера, яка настала раніше за середній період життя на пенсії, кошти залишаються в Пенсійному фонді. Вони слугуватимуть резервом ПФ для виплати пенсій тим, хто житиме довше за середній період життя.

Для вирішення пенсійних проблем реформою також пропонується підвищення пенсійного віку для жінок – 60 років та для чоловіків-державних службовців – 62 роки. У цій ініціативі немає нічого негативного. Саме таким шляхом йдуть країни Європейського Союзу, до якого, в свою чергу, йде Україна. Однак подібна реформа передбачає:

- чітке обґрунтування соціальних наслідків та прив'язку до соціально-демографічних параметрів (таких, як середня тривалість життя);
- компенсаційні чинники для людей, чиї пенсії відкладаються у часі;
- наявність робочих місць, на яких би могли працювати люди передпенсійного віку.

Проте, на нашу думку, порівнювати якість, безпеку та трудомісткість праці в розвинутих європейських країнах та в Україні просто некоректно. У нашій державі спостерігається тенденція погіршення вікової структури: кількість осіб похилого віку в загальній структурі населення збільшилася на 6,5 % за останніх три десятиліття ХХ ст. і в 2001 р. досягла 20,5 %, до 2015 р. їх кількість зросте до 22 %, а до 2026 р. – до 27 % [3]. Підвищивши вік виходу на пенсію, потрібно створити робочі місця для людей передпенсійного віку. Однак, процес пошуку роботи в Україні є трудомістким та болючим, оскільки існує тенденція встановлення роботодавцями верхньої межі віку потенційних працівників, яка коливається від 35 до 45 років. З цього випливає, що для людей похилого віку перспективи знайти роботу невисокі. Тому ймовірно, що значна кількість громадян, старших за 40 років, буде змушена звертатися за державною соціальною допомогою. При цьому ж, якщо брати до уваги стан здоров'я таких людей (за словами В. Безрукова, тільки трохи більше 1% людей похилого віку є практично здоровими [7]), то до проблем державного бюджету додасться й оплата лікарняних.

При цьому підвищення пенсійного віку не є найгіршим у реформі. Можна виокремити чимало прихованих ризиків очікуваних нововведень. Зокрема, встановлення нової планки нормативної тривалості страхового стажу для призначення мінімальної пенсії. Цей

показник збільшено з 20 до 30 років для жінок і з 25 до 35 років для чоловіків. Якщо враховувати практичну сторону, то майже у кожної людини, яка працювала у радянський час на заводах і фабриках, після їх роздержавлення і їх зупинки є проблеми зі стажем. Уявіть собі, за яких нерівних умов будуть чоловіки одного віку, з однаковим трудовим шляхом, наприклад, у 28 років, один з яких вийшов на пенсію у вересні 2011 р., а інший – у листопаді після прийняття закону.

Пенсію за новим законодавством будуть нараховувати за три останніх роки. На нашу думку, враховуючи темпи інфляції та рівень девальвації гривні за рік, майбутні пенсіонери лише за рахунок цих факторів втрачатимуть гроші.

Уряд також висловлює пропозицію не враховувати до страхового стажу відпустки по догляду за дитиною [8]. Це – 70 днів до пологів та 56 днів після пологів – всього 126 днів [1, ст. 40]. На нашу думку, це є абсурдним за умови посилення несприятливих демографічних тенденцій і призведе до того, що жінки, які народжують, працюватимуть більше, ніж ті, хто не має дітей.

У контексті пенсійної реформи прослідковується і проблема майбутніх поколінь, оскільки для солідарних пенсійних систем існує чітка залежність розміру пенсійних виплат від співвідношення працюючого населення до кількості пенсіонерів. Чим менше працюючих та більше пенсіонерів, тим меншим буде середній розмір пенсії. Якщо врахувати тенденції до старіння людей в Україні та зменшення кількості працездатного населення, то майбутня старість, з точки зору пенсійного забезпечення, для сучасних працівників виглядає доволі похмуро.

Варто зазначити, в Україні є всі можливості для вирішення існуючих проблем Пенсійного фонду без погіршення пенсійного забезпечення громадян. Насамперед, повинні бути розроблені упереджуючі заходи щодо розширення зайнятості населення, детінізації економіки та реформування системи оплати праці для забезпечення кардинального зростання зарплат шляхом чесного розподілу результатів праці між бізнесом і працівниками, доступності та якості охорони здоров'я, дошкільного виховання, розширення соціальних послуг. Законодавство не вирішує основних проблем пенсійного забезпечення: відновлення справедливості в призначенні пенсій для різних категорій працівників та забезпечення підвищення рівня пенсійного забезпечення в короткостроковій перспективі, а навпаки – породжує напругу на ринку праці для молоді, осіб передпенсійного віку та пенсіонерів, які ще хочуть працювати, бо не в змозі вижити на мізерну пенсію. Пенсійна реформа лише відтерміновує на кілька років великий соціальний вибух. Проте суспільство все ж очікує на системну пенсійну реформу, що має чітко розподіляти пенсійні кошти, унеможливити соціальну пенсійну несправедливість, прив'язати пенсійне забезпечення до безпосередніх умов життя українців. Без виконання цих умов будь-яка пенсійна реформа не принесе бажаного для суспільства ефекту.

Література:

1. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 3668-VI.
2. Закон України «Про пенсійне забезпечення» // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 1788-XII.
3. Економічна енциклопедія: Т.3. – К.: Вид. центр «Академія». – 2002. – С.212.
4. Козловський С.В., Кіреєва Е.А. Пенсійна реформа в Україні: сьогодення та можливі наслідки в майбутньому [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2011_6/files/EC611_04.pdf.
5. Підвищення пенсійного віку: що раніше, то краще [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pension.kiev.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=41&Itemid=148
6. Система пенсійного забезпечення в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.npf-dnister.com/page.php?id=73&>.
7. Стан проведення пенсійної реформи та шляхи її удосконалення: парламентські слухання: 16.02.2011р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl1602111.htm.

8. Уряд заклад «замкнуте коло» у пенсійну реформу // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2011/01/15/266417/>.

Обрывкина О.Н. Пенсионная реформа в Украине: за и против. В статье анализируется современное состояние пенсионного обеспечения в Украине, исследуются основные нововведения пенсионной реформы, обосновываются их преимущества и недостатки для общества.

Ключевые слова: пенсионное обеспечение, пенсионная реформа, повышение пенсионного возраста, уровень безработицы, средний возраст.

Obryvkina O.N. Pension reform in Ukraine: advantages and disadvantages. The article analyzes the current state of pension system in Ukraine, studies the main innovations of the pension reform, and justifies its advantages and disadvantages for society.

Key words: pension provision, pension reform, retirement age increase, unemployment, average age.

УДК 349.2:331.105.44](477)

Щотова Ю.М.,

канд. юрид. наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін,
декан юридичного факультету
АПСВ ФПУ

Правова характеристика принципів організації і функціонування професійних спілок

У статті досліджуються сучасні принципи організації і функціонування професійних спілок як суб'єктів трудового права з огляду на зміну таких у рамках трансформації трудових правовідносин під час переходу України до ринкової економіки.

Ключові слова: професійні спілки, суб'єкт трудового права, функції, принципи професійних спілок.

Метою цієї статті є визначення принципів, відповідно до яких сьогодні здійснюється правове регулювання організації і функціонування професійних спілок як суб'єктів трудового права. Задля досягнення мети вважаємо за доцільне встановити, яким чином такі принципи мають бути закріплені, визначити конкретні принципи правового регулювання організації і функціонування професійних спілок і в яких джерелах права вони мають бути закріплені.

У результаті істотних змін у рамках трансформації трудових правовідносин під час переходу України до ринкової економіки деякі з принципів правового регулювання організації і функціонування професійних спілок як суб'єктів трудового права набули нового змісту, деякі змінились, деякі втратили актуальність і були виключені, деякі з'явилися. Тому за умов активної роботи над Проектом Трудового кодексу України вирішення питання поняття, шляхів закріплення, переліку принципів трудового права, включаючи принципи правового регулювання організації і функціонування професійних спілок, є вкрай актуальним.

Питання принципів трудового права досліджувалося такими науковцями як В.В.Єрбоменко, О.Я.Лаврів, О.В.Лавріненко, В.В.Лазарев, Ю.П.Орловський, П.Д.Пилипенко, Г.І.Чанишева та ін. Однак, акцент на принципах правового регулювання організації і функціонування професійних спілок як суб'єктів трудового права з виділенням окремих принципів організації і принципів функціонування у жодній праці зроблено не було. Тому наразі це питання потребує вивчення задля розробки пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України.

Найбільш розповсюдженою є точка зору, що принципи права можуть бути сформульовані в законодавстві у вигляді окремих положень – норм-принципів, норм-деклараций,